

Bèlgica fa gairebé sis mesos que no té govern. Durant aquest temps, tant flamencs com valons han lliurat un combat d'idees per imposar el seu model d'estat. En vista d'aquesta crisi i de les intencions de separació dels flamencs, el futur de Bèlgica penja d'un fil. EL TEMPS prova d'explicar les claus d'aquest conflicte amb un dossier elaborat per Jordi Miró des de Brussel·les.

El regne desgovernat

■ ■ ■ an passat gairebé sis mesos des de les eleccions legislatives belgues de l'11 de juny i, de moment, els polítics flamencs, de llengua neerlandesa, no han arribat a cap acord amb els valons, francòfons, per a formar govern i designar el primer ministre. D'aquí ve que molta gent a Bèlgica es preguntin quin futur espera a aquest estat. Cada vegada que hi ha eleccions a Bèlgica la història es repeteix: flamencs i valons s'embarquen en unes duríssimes negociacions en què els primers (que són la regió rica del país, amb gairebé un 60% de la població) demanen més competències per a poder autogestionar-se i els segons (més pobres i en minoria) es resisteixen a modificar l'Estat federal.

En aquest sentit, les eleccions de l'11 de juny passat no han estat pas cap excepció: aquell dia el vencedor, el demòcrata-cristià flamenc Yves Leterme, va rebre l'encàrrec de part del rei Albert II de formar un govern de coalició de cinc partits amb representants demòcrata-cristians i liberals de Flandes i de Valònia; una formació batejada com a *orange-bleue* ('taronja-blava'). El temps que ha transcorregut d'aleshores ençà ha servit, si més no, per a establir un nou rècord històric de període sense govern (l'anterior rècord era de 148 dies i ara ja en són més de 180) i per a obrir una crisi política al país sense precedents. Ara les negociacions s'han congelat dues vegades, una amb la dimissió del formador

La preocupació dels empresaris

Tot i que al carrer la vida sembla continuar amb normalitat, la crisi política ja fa temps que inquieta els empresaris i comença a fer certs estralls en l'economia belga. Segons el diari econòmic flamenc *De Tijd*, des del 22 de juny –10 dies després de les eleccions– fins ara el valor borsari total del Bel20, l'índex belga, s'ha reduït d'uns 39.400 milions d'euros, que és el que han perdut les grans companyies. D'aquestes, les

Un grup de flamencs mostrava una pancarta en què es demanava la independència de Flandes davant el castell de Belvedere, el 23 d'agost passat, mentre el rei rebia en audlència Yves Leterme, guanyador de les eleccions del mes de Juny.

Yves Leterme (després revocada), i en totes dues hi ha hagut d'intervenir el rei per a evitar que tot se n'anés en orris.

Mediació de presidents. La darrera iniciativa presa per sortir de la crisi ha

estat d'atribuir el títol de *conciliadors* als presidents del Parlament i del Senat federal perquè trobin una sortida al cul-de-sac belga. De moment, el que s'han inventat és de proposar una convenció política per a discutir una reforma institucional, un dels grans camps de batalla dels partits flamencs. Aquesta iniciativa, malgrat tot, no ha servit per a apropar dues comunitats que, des de la fundació del país l'any 1830, sembla que cada vegada siguin més allunyades. Bàsicament, allò que impossibilita l'acord són les competències que ara pertanyen a l'estat federal i que els flamencs volen anar esgarrapant de mica en mica amb l'oposició sistemàtica dels valons. Aquestes competències van des de grans carteres com la seguretat social o la desocupació fins a polítiques més concretes com ara les normes de circulació o la gestió de les ferrocarril i dels aeroports. "Hi ha una desconfiança mútua. Els valons pensen que les reformes de l'estat que volen els flamencs són etapes en el camí cap a la separació. De la banda flamenca, hi ha la sospita que els valons ho volen blocar tot perquè la situació institucional de l'estat actual els afavoreix econòmicament", afirma Vincent de Coorebyter, director del Centre d'Investigació i Informació Sòcio-política (CRISP) (vegeu l'entrevista de les pàgines 26 i 27).

A part d'això, també entren en joc vells conflictes que fan més difícil l'acord, com és ara l'anomenat *dossier Bruxelles-Hal-Bilvoorde* (BHV), un treball que des de fa anys mira de determinar quins són els drets lingüístics i electorals dels ciu-

tadans francòfons dels pobles flamencs de la perifèria de Brussel·les, una zona oficialment bilingüe.

Bèlgica, habituada. Conflictes com aquest testimonien que mai no ha estat fàcil de formar govern en aquest petit estat de poc més de 10 milions d'habitants, on flamencs i valons viuen d'esquena políticament i mediàticament (ni voten els mateixos partits polítics ni consumeixen els mateixos mitjans de comunicació). Molts veuen les causes d'aquest allunyament en el complex sistema institucional, amb tres regions (Flandes, Valònia i Brussel·les capital) i tres comunitats lingüístiques (la flamenca, la francesa i l'alemanya), la qual cosa fa que el ciutadà es trobi sis nivells de poder: els ajuntaments, les províncies, les regions, les comunitats lingüístiques, l'estat federal i la Unió Europea.

El temps passa i un estat que fins ara s'havia destacat per tenir crisis polítiques i resoldre-les sense arribar a les mans veu com cada vegada els discursos a favor i en contra tenen un aire més combatiu. La setmana passada, per exemple, el partit ultradretà i independentista flamenc, el Vlaams Belang (VB), va proposar d'incloure a l'ordre del dia al Parlament federal una proposta de resolució del final de l'estat, però la majoria va decidir que no anés endavant. La setmana abans, en canvi, hi havia hagut una multitudinària manifestació a Brussel·les, on més de 25.000 persones (segons dades oficials) van demanar a crits la unitat de Bèlgica.

més afectades són tres grans bancs del país: Fortis s'ha devaluat d'uns 19.600 milions d'euros al Bel20, Dexia ha baixat d'uns 8 milions i KBC, 3.800 milions.

L'opinió del diari econòmic flamenc és que la situació podria ser pitjor, i que no ho és perquè l'elèctrica francesa també cotitza a la borsa belga. Si no, encara hi podria haver hagut unes pèrdues de 4.600 milions d'euros més. Ja fa setmanes que el president del Banc Central belga va fer sonar l'alarma quan va dir que les conseqüències econòmiques podrien ésser més severes si no s'arriba a una

solució aviat. "No hi ha govern, però les companyies continuen fent els seus negocis, els treballadors es mantenen als seus llocs. De moment, hi ha només el problema que es fa mal a la imatge del país, però els nostres polítics han d'estar atents", va dir. Una creença bastant compartida per més especialistes econòmics. "Necessitem un govern per a poder prendre decisions econòmiques. Si aquesta situació dura gaire temps més, aleshores tindriem greus problemes", explica l'economista Jacques de Pover, del banc Dexia.

És evident que en aquest punt de

la batalla, molts es pregunten quant de temps podrà aguantar aquest des-govern sense perdre les regnes del pressupost i la disciplina fiscal que va aconseguir d'alleujar el pes del seu deute públic. Segons el director executiu de la Cambra de Comerç Americana a Bèlgica, "la incertesa pot ser fatal per a les finances d'aquest país". L'any passat Bèlgica va superar la Xina com a quart país amb més inversió estrangera. Segons dades de l'oficina de l'ONU per al comerç i desenvolupament, el país va atreure uns 50.000 milions de dòlars, sobretot en indústries químiques i de logística.